

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

Elebidun goiztiarrak: nola hauteman, hala ekoitzi?

Saioa LARRAZA & Amaia MUNARRIZ-IBARROLA

Euskara oinarri, eleaniztasuna helburu jardunaldia

UEU – Udako Euskal Unibertsitatea

Urriak 4-5, 2019. Vitoria-Gasteiz

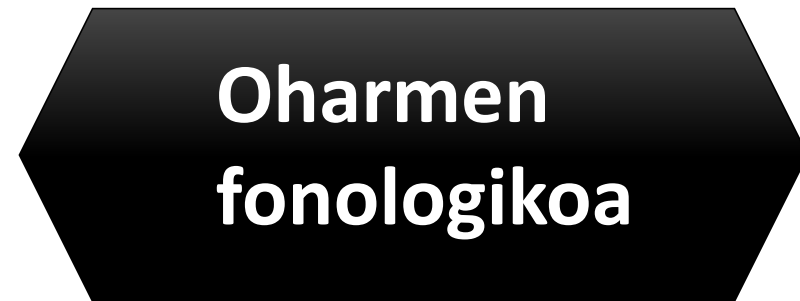
Nola jabetzen dira haurrak fonologiaz?

- Hizkuntzazko hotsak diskriminatzeko **berezko gaitasuna**: hizkuntzarako burmuina
- Bestelako elementuei (ozentasuna, hizketa-abiadura, etab.) arretarik ez
- Munduko hizkuntza ezberdinen jabetuntzan **antzeko aroak**
- Aro horiek **gradualki eta interakzioan** garatzen dira

Fonologiaren jabeakuntza H1n: oharmena

Haurrak bizitzako lehen hilabeteetan **fonetista unibertsalak** dira (**0-6 hilab**)

6-8 hilab inguru, aldaketa sakona gertatzen hasi oharmenean: **espezializazioa**

~ 6 hilab: H1eko **bokalekiko** espezializazioa

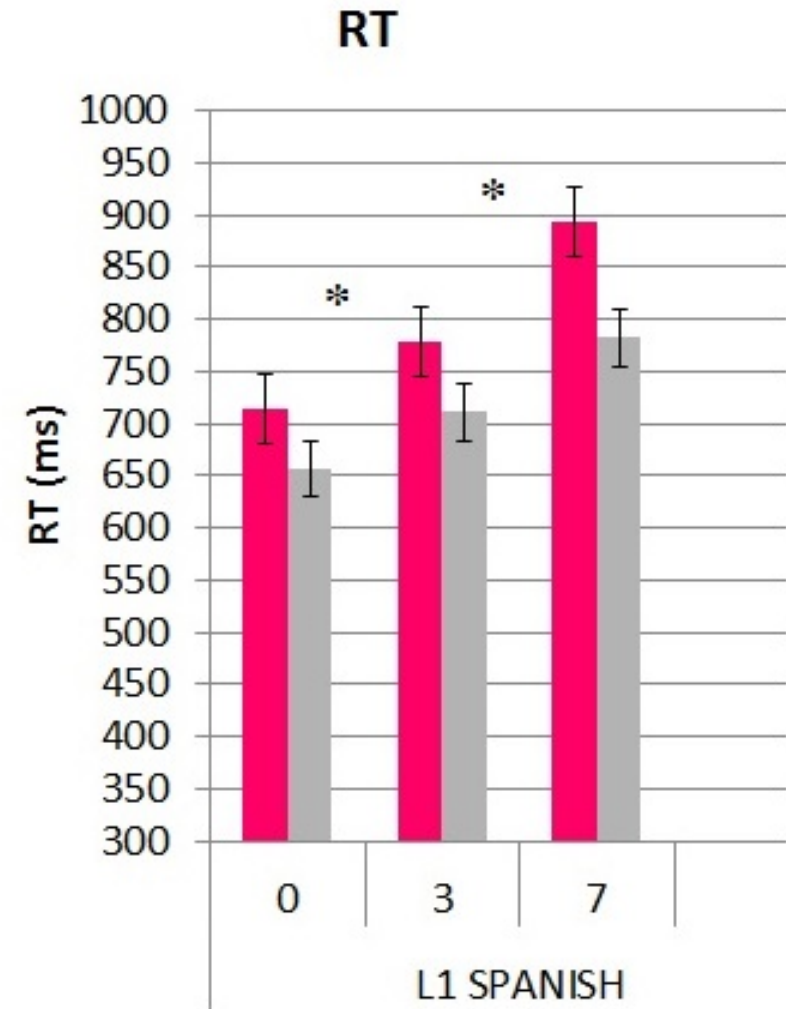
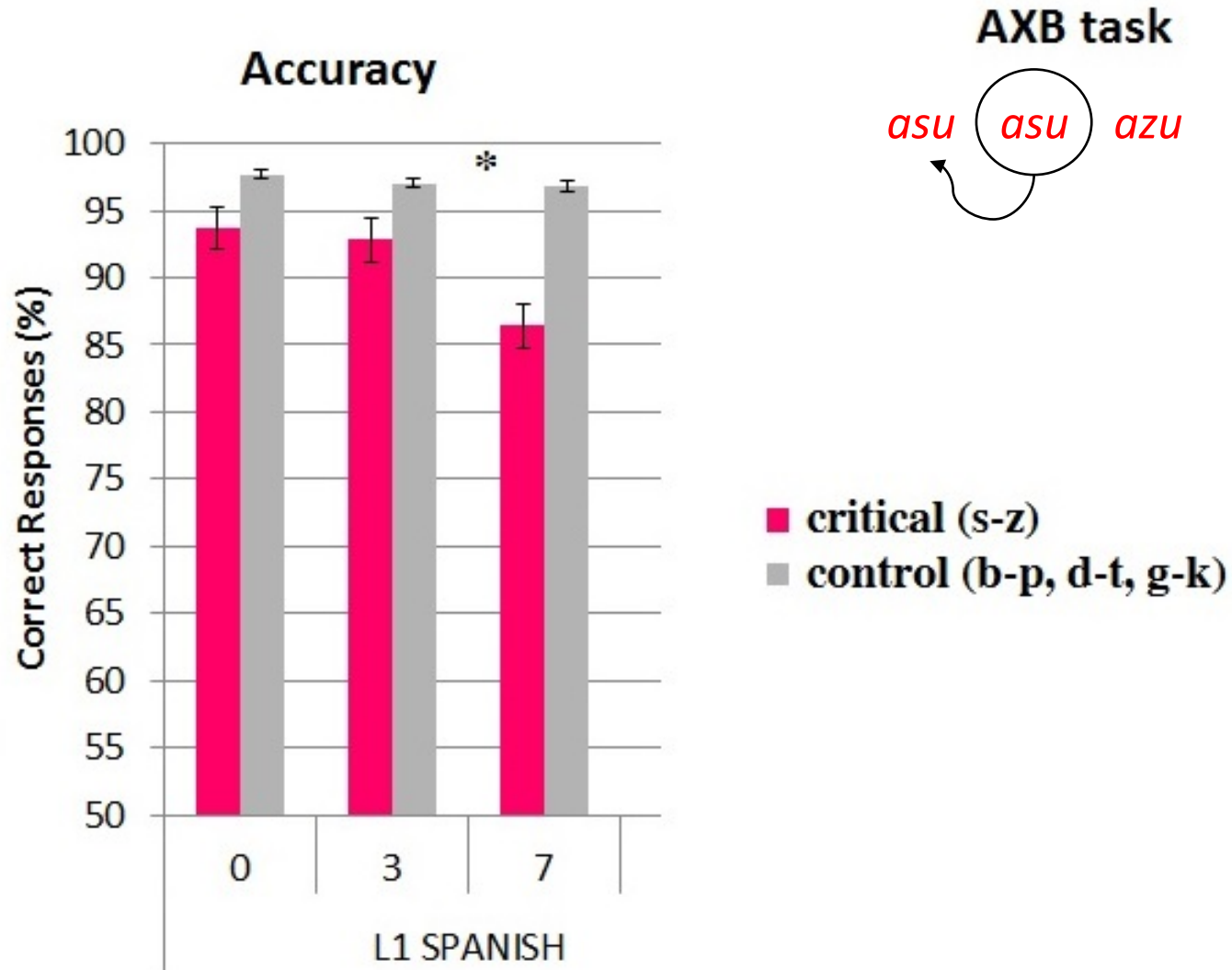
~ 11 hilab: H1eko **kontsonanteekiko** “

Elebitasun motak (Meisel, 2011)

Bi hizkuntzaz jabetu den hiztunak ezaugarri ezberdinak izan ditzake prozesua garatzeko moduaren arabera:

- **Aldibereko elebidunak (2H1):** jaiotzetik bi hizkuntza aldi berean
- **Elebidun goiztiarrak (H2g):** Jaiotzetik lehen hizkuntza (H1) eta bigarren hizkuntza (H2) $\pm$ 3-4 urtetan
- **Elebidun berantiarrak (H2b):** H2ren ikaskuntza neraberazoa baino lehen

Euskara-gaztelania elebidunak: datuak

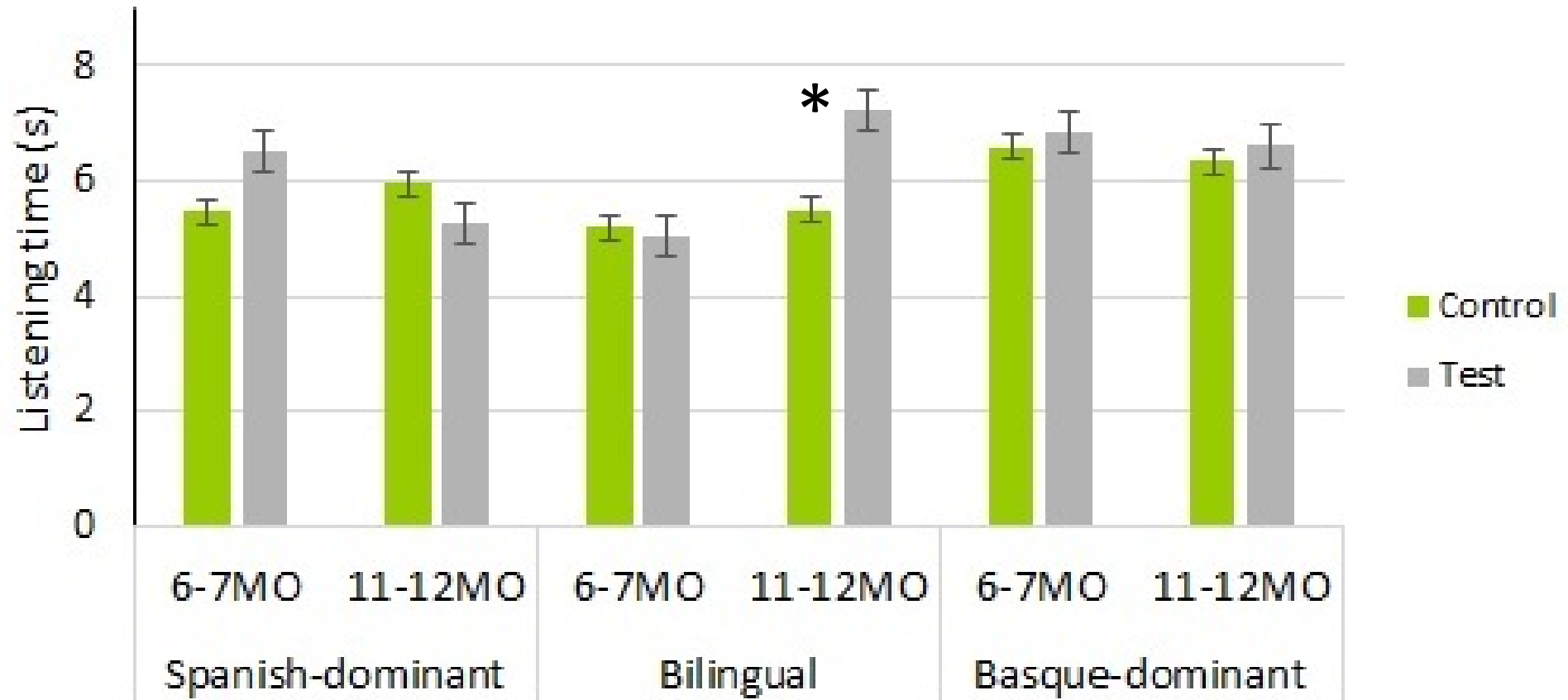
...eta euskaraz jabetzen ari diren haurrak, zer?

Visual Habituation Paradigm

...eta euskaraz jabetzen ari diren haurrak, zer?

Visual Habituation Paradigm

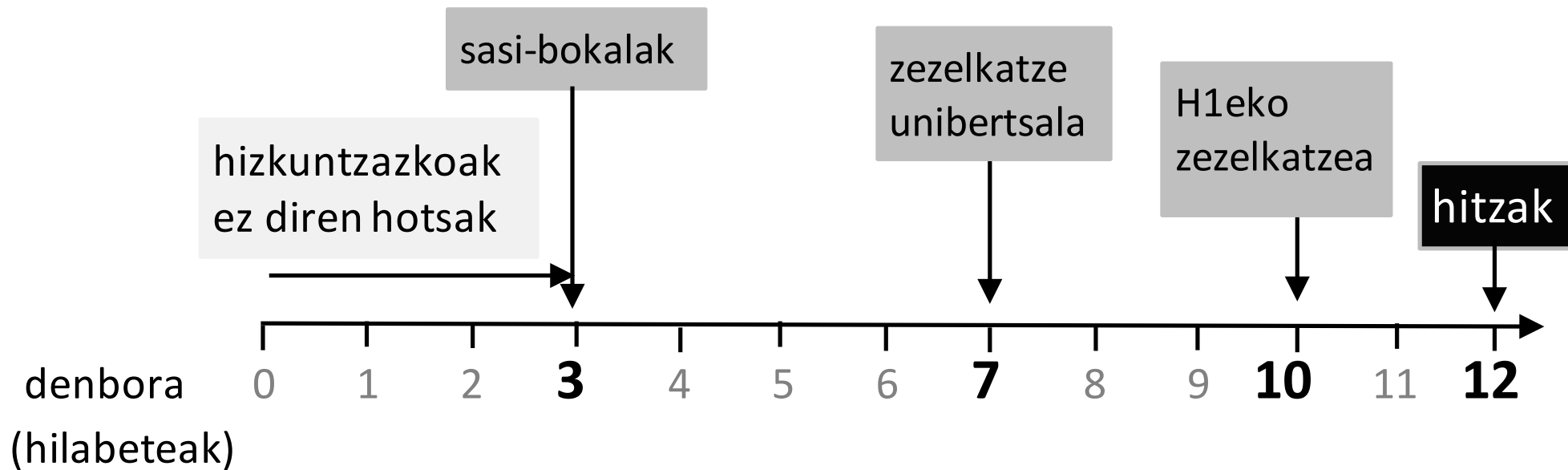

Eta ekoizpenean, zer?

Fonologiaren jabekuntza H1n: ekoizpena

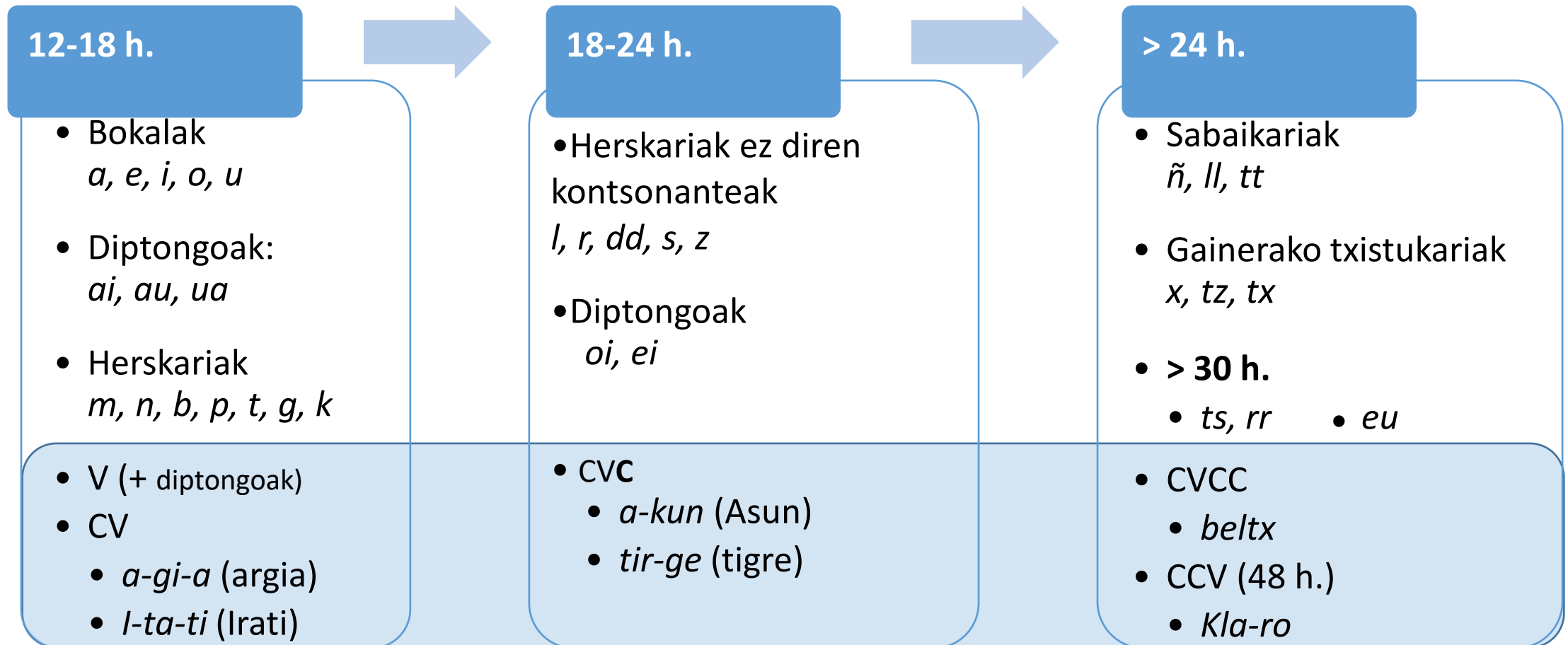
Haurrak hasieran **ekoizle unibertsalak**
(0-7 hilab)

~ 10-12 hilab: H1eko hotsak

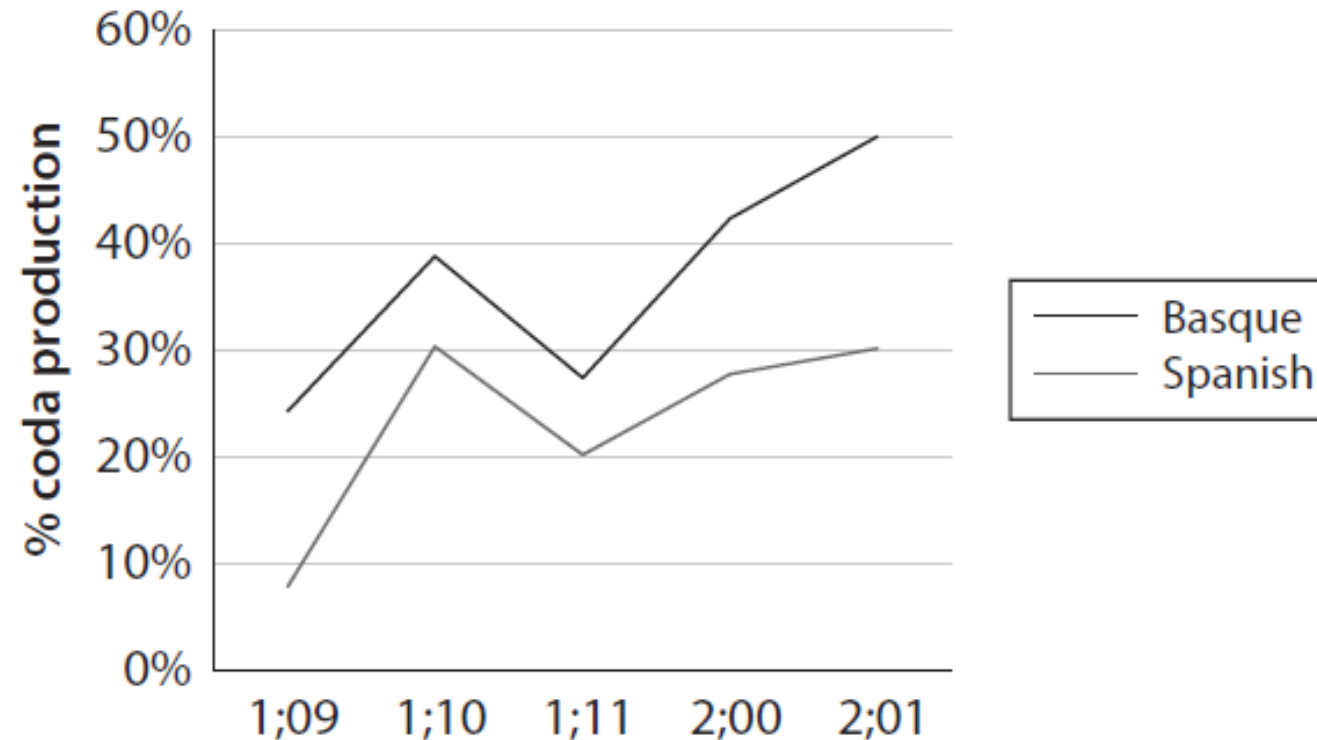
~ 12 hilab: lehen hitzak

Zein hots eta silaba haur euskaldunen lehen ekoizpenetan?

Antzeko silabak euskaraz eta gaztelaniaz?

- Coden (**CVC.CV**, adb. *zan.go*) ekoizpena aldebereko elebidun batengan

(Ezeizabarrena & Alegria, 2015)

Lehen ekoizpenetako bilakabide fonologikoak

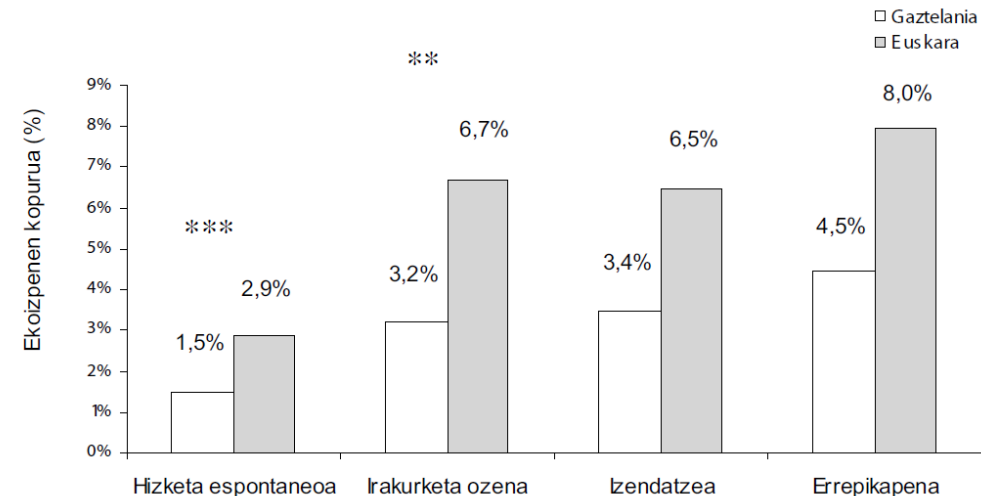
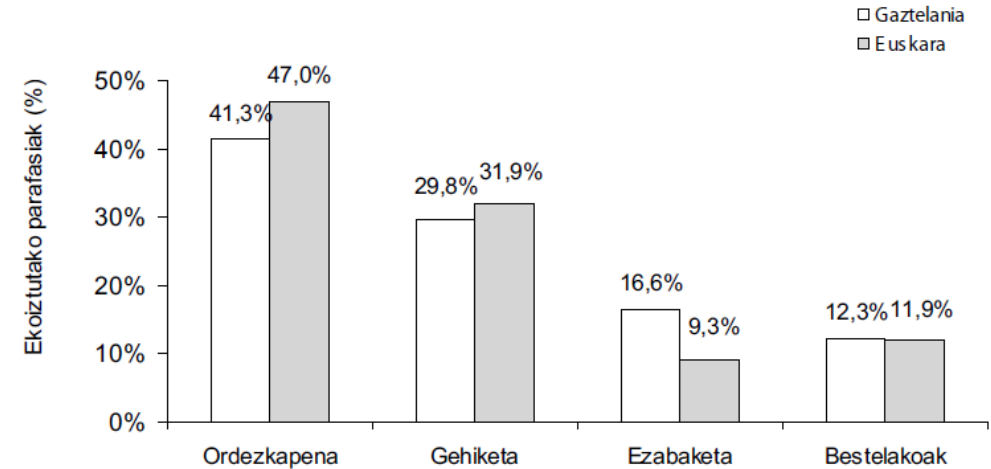
Barreña, 2003: bi haur elebakar (1;00-4;06; 1;03-3;00)

- Ezabaketak: *Amaia* > *aiaia* (O 1;03), *altxa*>*ata* (E 1;06), *argia* > *agia* (O. 1;05;19)
- Ordezkatzeak: *Asun* > *akun* (O 1;02), *salto*>*tato* (E 1;07).
- Metatesiak: *tigre* > *tirge* (O 3;00)
- Hots eransketak: *Petra* > *apeta* (O 1;03)
- Erreduplikazioak: *Irati* > *Itati* , *pelota* > *tuta* (P. 1;11;00)

Bilakabide fonologikoak afasian

- Ordezkapenak
  - a. *dobre (doble)*
  - b. *beragi (berari)*
- Gehiketak
  - a. *dectectara (detectara)*
  - b. *azterketak (azterketak)*
- Ezabaketak
  - a. *p_labra (palabra)*
  - b. *gurpi_a (gurpila)*
- Metatesiak
  - a. *convresación (conversación)*
  - b. *gazua-gauza*

(Munarriz, 2015)

Elebidun goiztiarrak: nola hauteman, hala ekoitzi?

- Hautematea eta ekoiztea, txanpon beraren bi aldeak?
- Elebidun goiztiarrak: antzeko garapen fonologikoa bi hizkuntzetan?

Mila esker!

Saioa LARRAZA & Amaia MUNARRIZ-IBARROLA
saioa.larraza@ehu.eus amaia.munarriz@ehu.eus